

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

490. Quibus modis privilegium solvendi decimas amittatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

si illa propriis manibus vel sumptibus colant: neque etiam addita illa ampliatione: etiam si per colonos excolant; neque etiam diceretur: eximius religionem & eorum prædia: adhuc tale privilegium se extendere ad colonos, etiam tallium prædiorum, ita ut & hi liberentur à solvendis decimis, ad quas aliàs de jure communi tenentur, probabilius censent Castrop. *loc. cit. num. 10.* Pirh. *nu. 69.* eò quòd probabilius sit esse privilegium reale, & non personale, & immunitas data ipsi prædiis, etsi intuitu Religiosorum, seu propter illos: privilegium autem reale eximat à debito decimarum illorum prædiorum, quæ per alios coluntur; juxta Gloss. & alios communiter in *clm. 2. de decimis.* nam & hi sunt participes illius privilegii & liberi à decimis, non propter se, sed propter Religiosos illos. Ratio etiam est, quòd si tunc coloni deberent solvere decimas, ipsa Religio eas solveret de prædiis suis (coloni enim nunquam eximuntur à debito decimarum, etiam cum est privilegium reale concessum Religiosis, sed solvunt explicitè vel implicitè, solvendo majorem pensionem, v. g. dictis Religiosis, quam solverent, si deberent Ecclesiæ solvere decimas) quòd est contra privilegium. Castrop. & Pirh. *ll. cit.*

8. Septimò, quòd concessum privilegium sub hac similive forma: *ut non solvant decimas laborum suorum* (hoc est agrorum suorum; ita enim intelligi debet, ut constet ex sequentibus verbis: *quos colunt.* cum solum agri & non labores colantur. Castrop. *l. cit. num. 8.*) quos propriis manibus vel sumptibus colant: extendatur adhuc ad prædia, quæ aliis colenda tradunt tanquam nudis ministris seu famulis, qui ea sumptibus Domini colunt pro mercede illis constituta, sive in pecunia, sive in frumento, vel etiam pro concessio illis usu fructuum inde proventientium; non tamen extendatur ad prædia, quæ colenda tradunt aliis pro certa annua pensione pecuniaria, cum tunc nec propriis manibus, nec propriis sumptibus ea colant Religiosi, sub qua tamen concessum est privilegium. Et hæc sit propriè locatio, vel si ultra decennium sic tradantur, sit emphyteusis, ipseque tunc conductor vel Emphyteuta solvere teneatur decimas. Idem est propter eandem rationem, si tradantur colenda aliis pro pensione fructuaria; cum & hic contractus æquiparetur locationi, soleatque appellari locatio, etsi solum improprie sit locatio, & in hoc casu iterum coluntur prædia sumptibus talis coloni censualis. Item si tradantur aliis tanquam colonis partiariis colenda communibus sumptibus monasterii & coloni; cum tunc adhuc decimæ sint solvendæ ex ea solum parte fructuum, quam colonus percipit, ita ferè Pirh. *num. 68.*

9. Octavò, quòd idem privilegium concessum pluribus, v. g. Ordinibus, dum quo ad unum revocatur, non censetur etiam revocatum quo ad alios similiter privilegiatos. Pirh. *num. 63.* citans Abb. in *c. nuper. num. 3.* nisi tamen privilegium quibusdam sit concessum primò ac principaliter, aliis autem solum ad instar, seu per communicationem, non tamen æquè principaliter. Pirh. *loc. cit.* citans Rodriq. *qq. regular. quest. 8. num. 5.*

* *

Quæstio 490. Quibus modis privilegium non solvendi decimas amittatur?

1. **R**espondeo sequentibus: primò, si privilegium concessum progressu temporis evade- ret enormis læsio, seu abiret in grave præjudicium parochialis Ecclesiæ, vel eorum, ad quos tales decimæ aliàs secluso privilegio pertinebant, ita ut scandalum & querelæ justæ inde oriantur, v. g. dum privilegiatus plura & plura acquirit prædia; non enim est intentio concedentis immunitatem illam à decimis concedere in istis circumstantiis, dum evadit enormis læsio alterius; esset enim concessio injusta, *cap. suggestum. h. r. & Argumento c. penult. de Cleric. non resid. Barbof. cit. §. 3. n. 44.* citans Menoch. *cons. 156. num. 9. volum. 3.* Rebuff. *q. 14. num. 55.* Castrop. *p. 13. num. 1.* Pirh. *num. 73.* citans Suar. *c. 20. num. 1.* cum communi. Proinde in eo casu cessat privilegium ipso facto seu jure, nec potest privilegiatus eo amplius uti, dum notorium sit, & privilegiato evidenter constat, quòd privilegium cedat in enormem læsionem aliorum. Castrop. *loc. cit.* Pirh. *num. 74.* Quamvis adhuc in eo casu Ecclesia sic læsa propriâ auctoritate cogere non possit privilegiatum ad decimas solvendas, sed opus sit auctoritate Judicis compellentis, qualis esset Ordinarius, vel quilibet alius, apud quem causa decimarum tractari solent. Castrop. *loc. cit.* citans Abbat. *inc. suggestum. Felin. in s. cum accessissent. de constitut.* De cetero, dum de enormitate læsionis non constat, recurrendum est ad Pontificem, ut declaret, num privilegium factum sit graviter læsivum. Pirh. *loc. cit. num. 74.* Castrop. *loc. cit.* cum nullus alius præter Papam privilegium pontificium interpretari aut moderari possit, ut Castrop. nisi fortè ubi Papa id alteri, puta Rotæ, commississet. Barbof. *nu. 45.* Porro dum gravamea vel læsio dicta est notoria & indubitata, ita revocatur privilegium (intellige auctoritate Judicum inferiorum) ut non possit ab iis reduci ad debitam & justam moderationem, sed totum cesset. Papa autem potest illud moderari, ut per moderationem redeat iterum ad Justiciam, nec opus est, ut omnino tollat illud. Pirh. *loc. cit.* Interim suadetur in jure, nempe *c. suggestam.* ut ad vitandas lites, & ne privilegium in totum exponatur periculo, ut petita dicta moderatione, desuper fiat compositio, quæ in eo casu non censetur renunciatio privilegii, ctm non fiat ex mera liberalitate, sed ob dictas causas. Castrop. *num. 2.* Atque ita per talem compositionem justam & rationabilem tolli potest, vel limitari privilegium absque eo, quòd dici possit ei renunciatum expressè. Pirh. *num. 76.*

2. Secundò, per viam tacitæ renunciationis, sive per non usum, seu potius per usum contrarium, hoc est, per solutionem decimarum factam ab exemptis. Pirh. *num. 75.* Castrop. *num. 3.* de quo etiam Hieron. Rodriq. *resol. 50. num. 5.* citatus à Barbof. *num. 45.* scilicet per annos 40, ut Pirh. seu tempus sufficiens, ut Ecclesia adversus Religionem præferberet, ut Castrop. *num. 4.* Quamvis brevior tempore amitti potest, dum privilegiatus est persona privata; siquidem adversus privatas personas brevior tempore præscribitur. Castrop. *loc. cit.* De cetero privilegium illud, cum sit in favorem Ecclesiæ, vel Religionis integrè concessum, probabilius remitti nequit per tenuitatem.

tenuitatem

renunciationem expressam & absolutam, saltem à privatis domibus, vel Prælati AA. iidem. etsi rota Religio, cui datum est privilegium, illi ex iusta causa expressè valide possit renunciare, ut Pirh. citans Suar. c. 20. num. 3. de quo tamen dubitat Castrop. Quin etiam si dictum privilegium concessum private personæ, hæc illi valide renunciare possit expressè. Castrop. num. 4.

3. Tertio, per alienationem prædiorum, quæ ratione privilegii concessi Religiosis, v. g. exempta erant ab onere decimarum; hoc ipso namque, quod prædium aliquod desinat esse sub dominio Religionis, vel monasterii, & transsit in dominium alterius non privilegiati, desinit esse exemptum ab onere decimarum; cum hoc privilegium directè & principaliter concessum Religiosis, & intuitu illorum, & non in commodum alterius, cui id concessum non est, adeoque non transsit cum prædio vendito in emptorem. Neque etiam potest monasterium dictam immunitatem cum re alienata transferre in alium, cum ad hoc potestatem non habeat. Pirh. num. 77. Suar. cit. c. 20. nu. 6. Quod si tamen monasterium habens privilegium non solvendi decimas prædium suum cum alio commutaret, vel venderet, ut pecuniâ istâ emerret aliud, prædium illud emptum statim ac transsit in dominium monasterii, foret quoque exemptum, juxta tenorem privilegii; cum sit subrogatum prædii exempti, cujus proinde naturam & conditiones sequitur, non obstante Concilio Lateran. per textum cit. c. nuper. vetantis privilegia transire ad prædia deinceps acquirenda. cumque tale prædium emptum seu commutatum pro alio non sit prædium simpliciter de novo acquiritum, sed subrogatum loco alterius; neque per hoc notabiliter crescant bona talis Ecclesiæ cum gravamine alterius, ob quæ emanavit principaliter dicta constitutio. Pirh. & Suar. ll. cit.

Quæstio 491. An, & qualiter obligati ad decimas, ab illis solvendis liberari possint per consuetudinem?

Respondeo ad primum: obligationem solvendi decimas, sive reales sive personales per contrariam consuetudinem communitatis alicujus tolli & abrogari posse tam à laicis, iisque etiam parochianis, non solum ut hoc vel illo modo solvantur; vel non nisi petita à paroco; Item ut non solum ex parte, ut nimirum solvatur, v. g. tantum vigesima, vel alia pars quæcumque minor, vel solvatur ex certis tantum fructibus, v. g. ligno, fano, &c. & non ex aliis; sed & in totum, ita ut nihil nomine decimarum pendatur modò ministris Ecclesiæ aliunde quàm ex decimis, v. g. ex redditibus, fundis Ecclesiæ, oblationibus, piis Legatis provisum sit de congrua sustentatione; tunc enim iis solvenda sunt decimæ, non nisi ex lege Ecclesiastica, quæ per consuetudinem legitime inductam & præscriptam omnino tolli potest. Barbof. de off. paroch. c. 28. §. 2. num. 64. citans pro singulis hujus responsionis partibus quamplurimos, Pirh. ad tit. de decim. num. 126. citans Navar. l. 3. conf. 2. de decim. Azor. p. 1. l. 7. c. 26. q. 4. Suar. l. 1. c. 12. num. 8. Less. l. 2. c. 39. num. 25. Canis. de decim. c. 17. num. 8. &c. Castrop. p. 2. num. 3. contra Covar. c. 17. num. 10. Guttier. c. 21. num. 35. Aragon. l. 2. q. 78. c. 1. apud Laym. Theol. moral. l. 4.

17. c. 6. num. 10. censentes, quod licet lex decimarum sit Ecclesiastica, in totum tamen non potest abrogari per consuetudinem, sed tantum secundum aliquotam. Verum ut bene Pirh. si potest tolli quo ad aliquotam, quia lex est humana, etiam in totum potest tolli: quare Auctores illos Laym. intelligendos censet sub hac conditione; si ministri aliunde non habeant sustentationem, Sed neque consuetudo illa irrationabilis est ex eo etiam, quod vix sic videantur ministri Ecclesiæ communitati inservire gratis; nam dum reliquus populus non magis inde gravatur, diæque ministri sufficientem sustentationem & ornatum habeant, etsi non tantæ altimationis, cum etiam quandoque convenientius sit experiri paupertatem aliquam, consuetudo hæc aliunde satis honestatur, & vex hoc, quod populi ac civitates minus graventur solutione decimarum, præsertim ubi multi sunt carentes prædiis & animalibus, Sed neque gratis per hoc serviunt ministri, cum illis ab aliis satis provideatur de sustentatione; quam & non plus exigere possunt ex rigore, Castrop. loc. cit. nu. 5. Neque argumentatio valet à tributo, à cuius solutione Regi facienda eximere nequit consuetudo, juxta l. comperimus. c. de præscrip. 30. annor. cum Pontifex noluerit vires auferre consuetudini respectu decimarum etiam sibi solvendarum, sicut Princeps abstulit respectum tributi sibi pendendi, præterquam, quod juxta Felin. & Abb. in c. ad audientiam. de præscrip. tributa dentur immediate in recognitionem Regiæ Dignitatis, & secundario in Regis sustentationem; decimæ vero primario in sustentationem ministrorum, & secundario in recognitionem divinæ Excellentie. Castrop. l. cit.

2. Respondeo ad secundum: ut tota communitas aliqua eximat se ab obligatione solvendi decimas per consuetudinem inductâ contra legem decimarum, sciente & tolerante Papâ non solutionem decimarum (quamvis in hoc casu abrogeretur lex decimarum non tam à communitate viâ consuetudinis præscriptæ, quam viâ conniventia, seu per tacitam revocationem Legislatoris, accedente præterea consensu illorum, quorum interest solvi decimas, & eas tamen non exigunt, censentur eas remittere) non requirit certum tempus, sed sufficienter actus legi contrarii, ex quibus præsumi possit tacitus consensus Legislatoris, & quod actus illi vel omissiones actuum pervenerint ad ejus notitiam. Laym. loc. cit. num. 11. & ex eo Pirh. n. 131. Ut verò eximat à dicta obligatione, dum non solutionem ignoravit Papa, sufficit per se quidem loquendo tempus 40. annorum (imò secundum aliquos, quorum sententiam probabilem censet Castrop. minus probabilem & juri consonam, indicat Pirh. annorum decem) quo populus fuit in possessione immunitatis à solvendis decimis cum bona fide continuata, etiam sine alio titulo (secus est de præscriptione, utpote quæ titulum requirit, præcipuè dum jus resistit. Castrop. loc. cit.) re ipsa tamen requiritur tempus longius, eò quod cum populus ab initio non solvendo decimas, dum sciret se ad hoc teneri, peccaret, immediati illius successores non potuerint inchoare consuetudinem bonæ fide, sed prius illi successores, qui jam scientes ab antecessoribus suis per longissimum tempus non fuisse solutas decimas, ac proinde putare possunt, ipsos justam habuisse causam non solvendi, vel propter privilegium, vel tacitam legislatoris revoca-

revoca-